

1. **Γεώργιος Α. Δημητρόπουλος**, Παγκόσμιο Διοικητικό Δίκαιο και παγκόσμια Δικαιοσύνη, 2009, σελ. 143, Εκδόσεις Σάκκουλα,
2. **G. Anthony, J.B. Auby, J.Morison, T.Zwart**, Values in global administrative law, Hart Publishing 2011, σελ. 416 .

“Στο πλαίσιο ενός παγκοσμιοποιημένου κόσμου το δίκαιο φεύγει από το κράτος. Το τελευταίο χάνει σταδιακά την αποκλειστικότητα θέσπισης δικαίου και η υπέρβαση της παραδοσιακής ενότητας κράτους-δικαίου κερδίζει διαρκώς έδαφος, καθιστάμενο και αυτό αντικείμενο ρύθμισης από φορείς πέρα από τα όρια του. Στη νέα αυτή πραγματικότητα εμφανίζεται διοίκηση και διοικητικό δίκαιο πέρα από το κράτος και χωρίς το κράτος» αναφέρει στο πρόλογο του προαναφερόμενου βιβλίου του ο Δημητρόπουλος.

Πρόκειται για το Παγκόσμιο Διοικητικό Δίκαιο (ΠΔΔ), ένα νέο κλάδο του Διοικητικού Δικαίου, του οποίου η ανάδυση συνδέεται με προβλήματα τόσο φιλοσοφικά (σχετικοποίηση της εθνικής κυριαρχίας υπό το βάρος της παγκοσμιοποίησης) όσο και πρακτικά (το ενδεχόμενο εφαρμογής της ΤΤΠ, της Διατλαντικής Εταιρικής Σχέσης Εμπορίου και Επενδύσεων μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, ξεσήκωσε κύμα πολιτικών και κοινωνικών διαμαρτυριών). Το ΠΔΔ αναφέρεται στη δράση φορέων πέρα από το κράτος και τους διεθνείς οργανισμούς, οι οποίοι επιφορτίζονται με ρυθμιστικές αρμοδιότητες, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, η Διεθνής Τράπεζα κ.α.

Η επιστημονική συζήτηση σχετικά με το ΠΔΔ ξεκίνησε τη δεκαετία του 2000 από το New York University και μεταφέρθηκε στην Ευρώπη από Ιταλούς, κυρίως, νομικούς (βλ. σελ. 246 του προαναφερόμενου δεύτερου βιβλίου). Δογματικά το ΠΔΔ αγγίζει το κλασικό Διοικητικό Δίκαιο, το Δημόσιο Διεθνές δίκαιο καθώς και την Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου. Στην ελληνική νομική πραγματικότητα ο Δημητρόπουλος, επιχειρεί την πρώτη (σύμφωνα τουλάχιστον με την έρευνα μου) συστηματική βιβλιογραφική αναφορά στο ΠΔΔ με το προαναφερόμενο βιβλίο.

Ειδικότερα, στο βιβλίο αυτό (**Γεώργιος Α. Δημητρόπουλος, Παγκόσμιο Διοικητικό Δίκαιο και παγκόσμια Δικαιοσύνη**) ο συγγραφέας προσεγγίζει το ΠΔΔ από την πλευρά της επίδρασης του στην απονομή της Παγκόσμιας Δικαιοσύνης χωρίς να αναφέρεται σε πρακτικά ζητήματα. Στο πρώτο κεφάλαιο (σελ. 11- 37) ασχολείται με τη σχέση του ΠΔΔ με το Διεθνές Δίκαιο και την Παγκόσμια Έννομη Τάξη (ενδιαφέρουσα η προσέγγιση του συγγραφέα, σελ. 29 επ., στη νομιμοποίηση της παγκόσμιας διοίκησης). Στο δεύτερο κεφάλαιο (σελ. 39-90) που φέρει τον τίτλο «Παγκόσμια Δικαιοσύνη και Δικαιοκρατία» ο συγγραφέας επιχειρεί τη σύνδεση της Παγκόσμιας Δικαιοσύνης είτε με σύγχρονες μορφές παγκόσμιας διοικητικής δράσης (αναπτυξιακή βοήθεια, διεθνές εμπόριο, εμπορικός ανταγωνισμός) είτε με έννομα αγαθά παγκόσμιας εμβέλειας (περιβάλλον). Στο τρίτο κεφάλαιο (σελ. 91- 128) ο συγγραφέας ασχολείται με τις θεωρίες παγκόσμιας δικαιοσύνης και προτείνει (σελ. 103) μία κανονιστική θεωρία για τη θεμελίωση της.

Τέλος, στα «συμπεράσματα» (σελ. 129- 132) εκφράζει την ανησυχία αλλά και την ελπίδα για την εγκαθίδρυση της παγκόσμιας δικαιοσύνης στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης και θεωρεί ότι η δικαιοκρατική προσέγγιση του φαινομένου και η εδραίωση του ΠΔΔ θα συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή. Το βιβλίο κλείνει με την αναφορά πλούσιας ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, πολύτιμης για όποιον θα ήθελε να προσεγγίσει το ΠΔΔ εξ' υπαρχής.

Το δεύτερο βιβλίο (**G. Anthony, J.B. Auby, J.Morison, T.Zwart, Values in global administrative law**) παρουσιάζει τις εργασίες που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο ομοτίτλου workshop που έλαβε χώρα το 2008 στο Παρίσι στο περίφημο Sciences Po (Paris Institute of Political Studies). Οι εργασίες έχουν θεματική ποικιλία και αναφέρονται στις βασικές αρχές του ΠΔΔ και τα θεμελιώδη ζητήματα που το απασχολούν. Στο βιβλίο εμπεριέχεται εργασία του Καθηγητή Γ. Γεραπετρίτη ενώ στο πρόλογο (σελ. V) μνημονεύεται η συμβολή του Καθηγητή Σ. Φλογαΐτη στη θεμελίωση του Ευρωπαϊκού Δημοσίου Δικαίου γενικότερα και του ΠΔΔ ειδικότερα. Στις σελ. 17-54 περιγράφεται η μεγέθυνση του παραγωγής κανονιστικών πλαισίων στο διεθνές περιβάλλον, εκτός του κρατικού μηχανισμού, καθώς και η ανάγκη θέσπισης διαδικασιών συμμετοχής στην παραγωγή τους. Στις σελ. 55- 74 παρουσιάζεται το προαναφερόμενο φαινόμενο ως η αναπόφευκτη συνέπεια της παγκοσμιοποίησης. Στις σελ. 75-110 παρουσιάζεται η δυναμική της υπερεθνικής διακυβέρνησης και οριοθετείται ο χώρος της (global administrative space) . Στις σελ. 111-118 παρουσιάζονται οι αρχές που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των προσωπικών πληροφοριών στο πλαίσιο της παγκόσμιας διοίκησης. Η ίδια θεματική και ειδικότερα η πρόσβαση των μηχανισμών παραγωγής κανονιστικού πλαισίου στις πληροφορίες αυτές εξετάζεται στις σελ. 119-166. Στις σελ. 167-207 γίνεται αναφορά στην προβληματική του ελέγχου των μηχανισμών παραγωγής κανόνων ΠΔΔ και στην ανάγκη θέσπισης ενός διεθνούς δικαστηρίου για το σκοπό αυτό. Στις σελ. 209-232 γίνεται αναφορά στην έννοια του δημοσίου συμφέροντος στο πλαίσιο του ΠΔΔ και στην έννοια των δημόσιων αγαθών στο ίδιο πλαίσιο (σελ. 233-243). Η έννοια της παγκόσμιας ιθαγένειας και της νομιμότητας αναπτύσσεται στις σελ. 245-290. Η ανάγκη αναγνώρισης παραπληρωματικών θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΠΔΔ αναπτύσσεται στις σελ. 257-386. Τέλος, στις σελ. 387-400 επιχειρείται μία αναγωγή της εμπειρίας από το Ενωσιακό Δίκαιο στο ΠΔΔ.

Quo vadimus φαίνεται να είναι το ερώτημα που διατρέχει τη θεματική των βιβλίων που συνοπτικά παρουσιάζονται ανωτέρω. Νέες μορφές διεθνούς διακυβέρνησης εμφανίζονται και η ανάγκη θεσμικού περιορισμού των ορίων τους καθώς και η θέσπιση συστημάτων ελέγχου εμφανίζεται επιτακτική. Ο ρόλος του ΠΔΔ καθίσταται κρίσιμος για τη δογματική θεμελίωση και πρακτική οργάνωση των μηχανισμών αυτών .

Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου, Δ.Ν., Δικηγόρος